

Toetsing van de voorgenomen dijkherstelwerkzaamheden
langs de Westerschelde aan de Natuurbeschermingswet

Voortoets Waarde en Westveerpolder

016013 2011 PZDB-M-11299
BruirVoortoets Waarde- en Westveerpolder

Voortoets Waarde- en Westveerpolder

Definitief
PZDB-M-11299

Projectbureau Zeeweringen

Grontmij Nederland B.V.
Houten, 23 november 2011

Verantwoording

Titel : Voortoets Waarde- en Westveerpolder
Subtitel :
Projectnummer : 269239
Referentienummer : 20111124-jvw-002
Revisie :
Datum : 23 november 2011

Auteur(s) : S. (Saskia) C. Wessels - de Wit

E-mail adres : saskia.wessels@grontmij.nl

Gecontroleerd door : C.J. Jaspers

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : A.M. Mouissie

Paraaf goedgekeurd

Contact : Grontmij Nederland B.V.
De Molen 48
3994 DB Houten
Postbus 119
3990 DC Houten
T +31 30 634 47 00
F +31 30 637 94 15
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel.....	5
1.2 Het projectgebied en zijn directe omgeving	5
2 Voorgenomen activiteit.....	9
2.1 Doel van de dijkverbetering.....	9
2.2 Huidige situatie en voorgenomen werkzaamheden	9
2.3 Planning en fasering.....	9
2.4 Transport en opslag	10
2.5 Toegankelijkheid	10
2.6 Initiatiefnemer.....	10
3 Toetsingskader.....	11
3.1 Natuurbeschermingswet 1998	11
3.2 Effectbeoordeling	11
3.3 Natura 2000 gebied Westerschelde – Saeftinghe	13
4 Effecten	16
4.1 Inleiding	16
4.2 Habitats	16
4.3 Habitatsoorten	17
4.4 Broedvogels	18
4.5 Niet-broedvogels	18
4.6 Cumulatieve effecten.....	19
5 Conclusie en aanbevelingen	20
5.1 Conclusie.....	20
5.2 Aanbevelingen.....	20

Bronnen 21

Bijlage 1: Overzichtskaart projectgebied

Bijlage 2: Transportroute en projectgebied

Voorwoord

Een groot deel van de dijken langs de Zeeuwse wateren wordt aan de zeezijde gekarakteriseerd door een glooiing met een toplaag van zetsteen. Uit waarnemingen van het waterschap en onderzoek van de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen is gebleken dat in Zeeland de steenbekleding onvoldoende tegen zeer zware stormen bestand is. De steenbekleding is in veel gevallen te licht en voldoet niet aan de veiligheidsnorm. Om dit probleem op te lossen is in 1996 het project Zeeweringen gestart waarin Rijkswaterstaat, Waterschap Scheldestromen en Provincie Zeeland samen werken. Het doel is de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren op de plaatsen waar dat nodig is.

In 1997 is het Projectbureau Zeeweringen gestart met de verbetering van de dijkbekledingen langs de Westerschelde (135 km) en Oosterschelde (175 km). Inmiddels is men ver gevorderd met deze werken, hoewel aanzienlijke trajecten nog moeten worden aangepakt. In 2012 is het Projectbureau Zeeweringen voornemens om op een tweetal resterende delen van de dijk ter hoogte van de Waarde- en Westveerpolder enkele verbeteringen te doen.

Het dijktraject grenst aan het Natura2000 gebied Westerschelde. Besloten is een voortoets conform het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 uit te voeren. De voortoets moet inzichtelijk maken of er effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000 gebied verwacht kunnen worden en zo ja, welke. Als effecten kunnen worden uitgesloten, kunnen de werkzaamheden zonder Nb vergunning uitgevoerd worden. Het formuleren van de voortoets heeft het Projectbureau Zeeweringen uitbesteed aan ingenieursbureau Grontmij. In voorliggend rapport wordt deze beoordeling door middel van actuele gegevens en een set operationele criteria uitgevoerd.

De Westerschelde is tevens aangemeld als wetland van internationale betekenis (Ramsar Verdrag). Het beschermingsregime van wetlands komt in hoofdzaak overeen met dat van Vogelrichtlijngebieden. Het toetsingskader van Europese Vogel- en Habitatrichtlijn is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998; daarom wordt deze niet afzonderlijk beoordeeld.

De toetsing maakt deel uit van de formele vergunningsprocedure van de Natuurbeschermingswet met de Provincie Zeeland als bevoegd gezag. Op basis van het voorliggende rapport beoordeelt de Provincie Zeeland of een vergunning Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is en of een uitgebreide toetsing in de vorm van een Passende Beoordeling of verslechtings toets nodig is.

Voorliggende rapportage is becommentarieerd door Peter Meininger (PBZ) en Hans Jaspers (Grontmij) en tenslotte Ed Stikvoort (Provincie Zeeland). Het hoofdstuk cumulatieve effecten is aangeleverd door Projectbureau Zeeweringen en in aangepaste vorm in deze rapportage opgenomen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Naar aanleiding van de revisie-toetsingen van Westerschelde dijkvakken zijn enkele zeekeerringsonderdelen aangetroffen die niet aan de veiligheidsnorm voldoen en waaraan herstelwerkzaamheden gepleegd moeten worden. Het betreft onder andere twee grotere vakken met steenbekleding ter hoogte van de Waarde- en Westveerpolder. Veiligheid heeft een hoge prioriteit, maar er moet ook rekening worden gehouden met de aanwezige beschermde natuurwaarden.

Een voortoets conform het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 is noodzakelijk om inzicht te geven of negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden als gevolg van de geplande werkzaamheden kunnen optreden. Conform de Algemene Handreiking van de Natuurbeschermingswet 1998 dient vastgesteld te worden of en zo ja onder welke voorwaarden menselijke ingrepen in en rondom een Natura2000-gebied zijn toegestaan. Daarbij dienen de natuurlijke kenmerken van het gebied gehandhaafd te worden en dient er geen kwaliteitsachteruitgang of verstoring van de beschermde habitats en soorten op te treden.

1.2 Het projectgebied en zijn directe omgeving

Het dijktraject (dp 168 – 187) waarin de beide deelvakken gelegen zijn, ligt op Zuid-Beverland nabij het binnendijs recreatiegebied Den Inkel en het dorp Waarde. Buitendijs grenst het dijktraject direct aan de Westerschelde. De haven en het schor van Waarde liggen ten oosten van de twee deelvakken. Buitendijs is ter hoogte van dp 187 – 184 een stenig hoekje (geen slik) aanwezig (zie bijlage 1). Ter hoogte van dp 180 - 181 ligt een korte nol in zuidelijke richting. Deelvak 1 is gelegen tussen dp168+40m - dp169 en heeft een lengte van circa 60 m. Deelvak 2 is gesitueerd tussen dp175 - dp181 en heeft een lengte van circa 575 m. Tenslotte wordt er ter hoogte van dp 173 kleinschalige verbetering aan de bekleding uitgevoerd.

Het voorland bestaat uit (on)diep water, er is geen droogvallend slik aanwezig met uitzondering van een zeer smalle strook tijdens het laagste laagwater punt. In de directe omgeving van het dijktraject zijn geen mosselpercelen of visvakken aanwezig. Ter hoogte van het dijktraject bestaat het binnenland uit akkers en grasland (zie ook onderstaande afbeeldingen). Ter hoogte van de haven is een gemaal aanwezig. Het bovenbeloop en de kruin van de zeedijk zelf is nagenoeg over de gehele lengte begroeid met grassen en kruiden en worden beweid met schapen.

Vanaf de Havenstraat in Waarde loopt een buitendijs onderhoudspad, opengesteld voor fietsers, richting het recreatiegebied den Inkel (vanaf dp 162 in westelijke richting). Tussen de haven en het Schor van Waarde is het onderhoudspad afgesloten voor (fiets)verkeer (vanaf dp 162 in oostelijke richting).

Het in dit rapport besproken onderzoeksgebied omvat de dijk met een beïnvloedingszone van 200 m rondom. Deze bufferzone is gebaseerd op de gemiddeld maximale verstoringafstand voor de meeste watervogels (Krijgsveld et al. 2008).

Figuur 1.1. Ligging van het projectgebied op regionaal niveau (zwarte cirkel)

Figuur 1.2 Binnendijkse akkers en bosschages ter hoogte van het gemaal bij Waarde.

Figuur 1.3 Buitendijkse haven van Waarde en stenige hoekje ter hoogte van dp 184 - 187 (gelegen buiten projectgebied)

2 Voorgenomen activiteit

2.1 Doel van de dijkverbetering

De dijk dient het bewoonde achterland te beschermen tegen overstromingen. Wettelijk is vast gelegd dat de dijk sterk genoeg moet zijn om niet te bezwijken onder maatgevende omstandigheden (de zwaarste golfaanval met een jaarlijkse kans van voorkomen van 1/4.000).

Deze veiligheidsnorm geldt ook voor de steenbekleding. Uit de toetsing van de steenbekleding van het in dit rapport besproken dijktraject is gebleken dat deze op delen moet worden verbeterd (Wijkhuizen, 2011). Veiligheid is eerste prioriteit, maar daarnaast is er ook aandacht voor de gevolgen van de dijkverbeteringswerken voor het landschap, de natuur, cultuurhistorie (de LNC-waarden) en overige belangen, zoals ruimtelijke ordening, omwonenden, recreatie en milieu.

2.2 Huidige situatie en voorgenomen werkzaamheden

Het dijktraject (dp 168 – 187) waarin de beide deelvakken gelegen zijn, ligt op Zuid-Beverland nabij het binnendijkse recreatiegebied Den Inkel en het dorp Waarde. Buitendijks grenst het dijktraject direct aan de Westerschelde. De haven en het schor van Waarde liggen ten oosten van de twee deelvakken. Buitendijks is ter hoogte van dp 187 – 184 een stenig hoekje (geen slik) aanwezig (zie bijlage 1). Ter hoogte van dp 180 - 181 ligt een korte nol in zuidelijke richting. Deelvak 1 is gelegen tussen dp168 - dp169 en heeft een lengte van circa 60 m. Deelvak 2 is gelegen tussen dp175 - dp181 en heeft een lengte van circa 575 m. Tenslotte wordt er ter hoogte van dp 173 een kleinschalige verbetering aan de bekleding uitgevoerd. Hieronder wordt een beknopt overzicht gegeven van de voorgenomen werkzaamheden. De werkzaamheden aan de kreukelberm (deelgebied 2) betreffen herstelwerkzaamheden aan de bestaande constructie. Daarbij is de werkstrook zo breed als de kreukelberm, er vinden geen vergravingen plaats in het voorland en er worden geen stenen gelost in de droogvallende zone voor de kreukelberm.

Deelvak	Huidige situatie	Voorgenomen activiteit
Deelvak 1 (dp 168 – dp 169)	<ul style="list-style-type: none"> Tafel van ingegoten Petit graniet, lengte tafel ca 10 m 	<ul style="list-style-type: none"> Overlagen met gepenetreerde breuksteen
Deelvak 2 (dp 175 - dp 181)	<ul style="list-style-type: none"> Kreukelberm veel schade, grote delen liggen los Thv dp 181 Inwasmateriaal zuilen uitgespoeld Thv dp 175 staat overgangsconstructie open 	<ul style="list-style-type: none"> Kreukelberm herstellen dmv overlaging met gepenetreerde breuksteen + lavasteen Thv dp 181 Elastocoast (verlijmde steenslag) toepassen tussen zuilen Ter hoogte dp 175 wordt overgangsconstructie gevuld met mastiek (lengte ca 20 m)
Dp 173	<ul style="list-style-type: none"> Inwasmateriaal zuilen uitgespoeld 	<ul style="list-style-type: none"> Thv dp 173 Elastocoast (verlijmde steenslag) toepassen tussen zuilen

2.3 Planning en fasering

De dijkverbetering in de twee deelvakken langs de Waarde- en Westveerpolder zal worden uitgevoerd in 2012. De benodigde werkzaamheden zullen in ongeveer 4 weken worden afgerond. De werkzaamheden worden gecombineerd met de uitvoering van de werkzaamheden ter hoogte van het traject Hoedekenskerke. Omdat het dijklichaam niet wordt geopend, kunnen de werkzaamheden in principe zowel in het stormseizoen (1 okt – 1 april) als daarbuiten worden uitgevoerd. De uitvoerbaarheid van de werkzaamheden, zoals overlagen, hangt echter wel af van de buitentemperatuur.

2.4 Transport en opslag

In verband met de positie van machinecabines, welke altijd links geplaatst zijn, worden de werkzaamheden van oost naar west uitgevoerd.

Voor de binnendijkse en buitendijkse aan- en afvoer van materiaal zal gebruik worden gemaakt van vaste transportroutes over de bestaande weg. Het vrachtverkeer kan gebruik maken van de dijkovergang ter hoogte van dp 172. Om de hoek ter hoogte van dp 172 in noordelijke en westelijke richting te kunnen nemen zal eventueel de transportroute over zeer korte afstand over de buitendijkse grasvegetatie worden gelegd. De hoek ter hoogte van dp 180 – 181 zal als keerpunt gebruikt worden. De dijkovergang ter hoogte van Den Inkel zal niet worden gebruikt. Eventueel wordt het materiaal via het water aangevoerd. Als dit gebeurt, zal het materiaal rechtstreeks op de onder- of boventafel worden weggezet. Er wordt geen tijdelijke loswal aangelegd. Vermoedelijk hoeft er geen materiaal te worden opgeslagen, maar indien dit wel nodig is zouden de twee buitendijkse hoeken met grasvegetatie op de buitenberm ter hoogte van dp 172 – 173 en dp 180 – 181 hiervoor benut kunnen worden. In bijlage 2 is een overzicht van de transportroute en het projectgebied weergegeven.

2.5 Toegankelijkheid

Tussen de voormalige veerhaven van Kruiningen en Waarde is het buitendijkse onderhoudspad toegankelijk voor fietsers. Vanaf daar in oostelijke richting is het onderhoudspad ontoegankelijk voor (fiets)verkeer.

2.6 Initiatiefnemer

Projectbureau Zeeweringen

Algemeen contactpersoon
R. vd Voort
Projectbureau Zeeweringen
Postbus 1000
4330 ZW Middelburg

3 Toetsingskader

3.1 Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 (NBwet) in werking getreden. Deze wet heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten) in Nederland. De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft en/of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van andere diersoorten en habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000 netwerk.

Voor de Natura 2000 gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd in de (concept) aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden. In de besluiten staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot soorten (kwaliteit, oppervlak leefgebied, aantallen) en met betrekking tot habitattypen (oppervlak en kwaliteit). Voor sommige doelen betreft dat behoud van aantallen, oppervlakte en/of kwaliteit. Maar ook uitbreiding van aantallen, oppervlakte en/of verbetering van kwaliteit of een combinatie daarvan zijn mogelijkheden. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en soorten.

Toetsing Voortoets

Om de effecten van een ontwikkeling op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000 gebied te toetsen, wordt in eerste instantie een Voortoets uitgevoerd met als doel te toetsen of (significante) negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Dit resulteert in de volgende mogelijke uitkomsten en eventuele vervolgstappen:

- negatieve effecten kunnen worden uitgesloten zonder het treffen van mitigerende maatregelen. Er is geen verdere toetsing nodig en er is geen Nb-wet vergunning nodig;
- een Nb-wet vergunning is nodig als verslechtering van de kwaliteit van habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied optreedt of significante verstoring optreedt van soorten waarvoor het gebied is aangewezen die leidt tot aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen.

3.2 Effectbeoordeling

De voorgenomen werkzaamheden kunnen de volgende effecten op beschermde natuurwaarden tot gevolg hebben:

- ruimtebeslag als gevolg van vergravingen (permanent effect);
- ruimtebeslag als gevolg van inrichting van het opslagterrein en de tijdelijke transportroutes (tijdelijk effect);
- verstoring als gevolg van geluid, trillingen, menselijke aanwezigheid door werkzaamheden (tijdelijk effect).

Beoordeling ruimtebeslag in het kader van de Voortoets

Bij de beoordeling van het effect van ruimtebeslag is het onderstaande beoordelingscriterium gebruikt:

- zijn er habitattypen of is er leefgebied van soorten waarvoor het gebied is aangewezen aanwezig op de locatie waar ruimtebeslag optreedt? Zo nee, dan zijn effecten van ruimtebeslag uitgesloten.

Beoordeling verstoring (geluid, trillingen, menselijke aanwezigheid) in het kader van de Voortoets

Bij de beoordeling van het effect van verstoring (geluid, trillingen, menselijke aanwezigheid) is het onderstaande beoordelingscriterium gebruikt:

- is het gebied aangewezen voor verstoringsgevoelige soorten? Zo nee, dan zijn effecten uitgesloten;
- zo ja, zijn de verstoringsgevoelige soorten aanwezig in de directe omgeving (<200m) van het projectgebied? Zo nee, dan zijn effecten uitgesloten;
- zo ja, vinden de werkzaamheden plaats in een periode dat de betreffende verstoringsgevoelige soorten aanwezig zijn? Zo nee, dan zijn effecten uitgesloten.

Indien het antwoord op de laatste vraag per categorie ja is zal in meer detail onderzocht moeten worden wat de effecten van ruimtebeslag en verstoring zijn.

Cumulatieve effecten

- Kunnen effecten op instandhoudingsdoelen als gevolg van voorgenomen activiteit worden uitgesloten? Zo ja, dan kan geen cumulatie van effecten optreden.
- Zo nee, zijn er naast de voorgenomen activiteit andere projecten gepland die mogelijk ook van invloed op de instandhoudingsdoelen kunnen zijn? Zo nee, dan kan geen cumulatie van effecten optreden.

Indien het antwoord op bovenstaande laatste vraag ja is dan zal in meer detail onderzocht moeten worden wat de effecten van de andere projecten zijn.

3.3 Natura 2000 gebied Westerschelde – Saeftinghe

De grens van het Natura 2000 gebied Westerschelde – Saeftinghe ligt op de buitenkruinlijn. Het projectgebied maakt dus officieel onderdeel uit van het Natura 2000 gebied (zie onderstaande figuur).

Figuur 1.3 Begrenzing Natura2000 gebied Westerschelde –Saefinghe ter hoogte van het projectgebied (website ministerie EL&I, oktober 2011) .

In onderstaande tabel zijn de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied weer-gegeven. Het betreft habitats en soorten waarvoor het Natura 2000 gebied is aangemeld en waarop de toetsing dus moet worden gericht.

Instandhoudingsdoelstellingen		SVI Lan- delijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vo- gels
Habitattypen						
H1110B	Permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-kustzone)	-	=	=		
H1130	Estuaria	--	>	>		
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	>	=		
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zevetmuur)	+	=	=		
H1320	Slijkgrasvelden	-	=	=		
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	>	>		
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	=	=		
H2110	Embryonale duinen	+	=	=		
H2120	Witte duinen	-	=	=		
H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=		
H2190B	Vochtige duinvaleien (kalkrijk)	-	=	=		
Habitatsoorten						
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=	
H1095	Zeeprk	-	=	=	>	
H1099	Rivierprk	-	=	=	>	
H1103	Fint	--	=	=	>	
H1365	Gewone zeehond	+	=	>	>	
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=	
Broedvogels						
						Aantal pa- ren
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=		20
A132	Kluut	-	=	=		2000*
A137	Bontbekplevier	-	=	=		100*
A138	Strandplevier	--	=	=		220*
A176	Zwartkopmeeuw	+	=	=		400*
A191	Grote stern	--	=	=		4000*
A193	Visdief	-	=	=		6500*
A195	Dwergstern	--	=	=		300*
A272	Blauwborst	+	=	=		450
Niet-broedvogels						
						Aantal vo- gels
A005	Fuut	-	=	=		100
A026	Kleine Zilverreiger	+	=	=		40
A034	Lepelaar	+	=	=		30
A041	Kolgans	+	=	=		380
A043	Grauwe Gans	+	=	=		16600
A048	Bergeend	+	=	=		4500
A050	Smient	+	=	=		16600
A051	Krakeend	+	=	=		40
A052	Wintertaling	-	=	=		1100
A053	Wilde eend	+	=	=		11700
A054	Pijlstaart	-	=	=		1400
A056	Slobeend	+	=	=		70

A069	Middelste Zaagbek	+	=	=	30
A075	Zeearend	+	=	=	2
A103	Slechtvalk	+	=	=	8
A130	Scholekster	--	=	=	7500
A132	Kluut	-	=	=	540
A137	Bontbekplevier	+	=	=	430
A138	Strandplevier	--	=	=	80
A140	Goudplevier	--	=	=	1600
A141	Zilverplevier	+	=	=	1500
A142	Kievit	-	=	=	4100
A143	Kanoet	-	=	=	600
A144	Drieteenstrandloper	-	=	=	1000
A149	Bonte strandloper	+	=	=	15100
A157	Rosse grutto	+	=	=	1200
A160	Wulp	+	=	=	2500
A161	Zwarte ruiter	+	=	=	270
A162	Tureluur	-	=	=	1100
A164	Groenpootruiter	+	=	=	90
A169	Steenloper	--	=	=	230

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van of grenst niet aan een Beschermd Natuurmonument. Het dichtst bij gelegen BN betreft het Schor van Waarde. Dit gebied ligt buiten de beïnvloedingsafstand van 200 m van de voorgenomen activiteiten en zal daarom verder buiten beschouwing worden gelaten.

4 Effecten

4.1 Inleiding

Met betrekking tot de kwalificerende natuurwaarden worden habitats, vogels en overige soorten onderscheiden. Hun voorkomen is gebaseerd op het voorkomen van geschikte biotoop, algemene veldinventarisaties in het kader van lopende monitoring en relevante literatuur en achtergrondstudies. Voor de afbakening van het relevante inventarisatiegebied is uitgegaan van een zone van maximaal 200 m vanaf de dijk, zijnde de gemiddelde maximale verstoringafstand van de meest gevoelige vogelsoorten (Krijgsveld *et al.* 2004, 2008). Daarbij wordt op een globaler niveau ook de ruimere omgeving in ogenschouw genomen.

In het kader van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet zijn beschreven:

Habitatrichtlijn

- kwalificerende habitats;
- kwalificerende habitatrichtlijnsoorten

Vogelrichtlijn

- kwalificerende niet-broedvogelsoorten;
- kwalificerende broedvogelsoorten;

4.2 Habitats

4.2.1 Aanwezigheid

Het voorland van het traject bestaat grotendeels uit ondiep tot diep water. Dergelijke habitat is aangemeld als kwalificerende habitat H1130 Estuaria. Ter hoogte van deelgebied I (dp 168– dp 170) is een smalle droogvallende zone aanwezig. Deze zone behoort ook tot het kwalificerende habitat H1130 Estuaria.

Ter hoogte van deelgebied II (dp 175 – dp181) is geen droogvallende zone aanwezig met uitzondering van een zeer smalle strook die korte tijd droogvalt tijdens het laagste laagwater moment. De kreukelberm grenst bij laagwater bijna direct aan het water. Dit voorland behoort ook tot kwalificerende habitat H1130 Estuaria. Andere kwalificerende habitattypen zijn in het projectgebied niet aanwezig.

Figuur 4.1 Kreukelberm en voorland bij laagwater ter hoogte van dp 180

4.2.2 Effecten

In deelgebied I vindt alleen verbetering aan de ondertafel plaats. Ter plekke is geen kwalificerende habitat aanwezig. Daarom kunnen effecten op voorhand worden uitgesloten.

In deeltraject II (dp 175 – dp 181) is over een periode van ongeveer 10 jaar een deel van de kreukelberm weg gespoeld. Deze kreukelberm zal hersteld worden. Het water ter hoogte van de kreukelberm behoort tot H1130 Estuaria. Bij laagwater valt de kreukelberm gedurende korte tijd droog. Ter plekke is geen droogvallend slik wat van ecologische relevantie is, aanwezig. De werkstrook is niet breder dan de kreukelberm en er wordt niet gegraven in het voorland. Herstel van de kreukelberm zal dus geen negatief effect op kwalificerende habitat hebben.

De overige werkzaamheden, inclusief eventuele opslag van materiaal op de dijk (thv dp 180 – 181), worden verricht aan de zeekering zelf. Daar is geen kwalificerende habitat aanwezig. Ruimtebeslag kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

4.3 Habitatsoorten

Kwalificerende habitatsoorten voor het Natura 2000 gebied zijn de nauwe korfslak, fint, zeeprik, rivierprik, gewone zeehond en groenknolorchis.

In de ruime omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van nauwe korfslak, een soort van duinstruwelen. Een dergelijk biotoop is niet aanwezig ter plekke. Bovendien is de soort niet erg mobiel, zodat een eventuele externe werking niet relevant is voor deze soort.

De meeste overige habitatsoorten van de Westerschelde betreffen soorten die in het open water voorkomen (fint, zeeprik, rivierprik, gewone zeehond). Het Natura 2000 gebied Westerschelde & Saefinghe dient als doortrekgebied voor fint, zeeprik en rivierprik. De soorten paaien niet in het Natura 2000 gebied. De werkzaamheden zullen dus niet leiden tot vernietiging van paai-plekken. Gezien de sporadische waarnemingen in de gehele Westerschelde is het zeer onwaarschijnlijk dat exemplaren van deze soorten zich ter plekke bevinden.

Een effect is daarmee te verwaarlozen. Daarnaast valt de kreukelberm bij gemiddeld laag water droog. Daarom zullen tijdens laag water in geen geval (kwalificerende) vissen aanwezig zijn in/bij de kreukelberm.

Van de gewone zeehond komen momenteel circa 30 exemplaren in de Westerschelde voor. In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend. Uit tellingen blijkt dat de belangrijkste meest nabij de projectlocatie gelegen rustplaatsen zich op de platen van Valkenisse, langs de geul tussen de 'Rug van Baarland', de 'Molenplaat' en op de 'Plaat van Baarland' bevinden (Strucker et al., 2008), minimaal 1,5 km van het projectgebied. De maximale verstoringsafstand is ca 1200 m voor de gewone zeehond. Gezien deze afstand kunnen effecten op rustplaatsen van de gewone zeehond als gevolg de herstelwerkzaamheden daarom op voorhand worden uitgesloten.

Het is mogelijk dat op enig moment een zwemmend exemplaar tijdelijk binnen (de beïnvloedingszone van) het plangebied voorkomt. Dit zal hoogstens incidenteel en kortstondig zijn. Als gevolg van het geluid van de werkzaamheden zullen de dieren het projectgebied en zijn beïnvloedingszone tijdens de werkzaamheden naar verwachting vermijden. Ecologisch relevante effecten als gevolg van verstoring zijn daarom niet te verwachten.

Tenslotte is de groenknolorchis de enige plantensoort die als "habitatsoort" is aangewezen voor de Westerschelde. Deze soort groeit meestal in natte, kalkrijke duinvalleien, maar groeit langs de Westerschelde in een vochtige inlaag langs de Zeeuws-Vlaamse kust. Een geschikte biotoop is ter plekke niet aanwezig. Externe werking speelt geen rol voor de soort. De werkzaamheden zullen daarom geen effect hebben op de soort.

4.4 Broedvogels

Het projectgebied inclusief transportroute en verstoringszone van 200 m erom heen wordt niet gebruikt als broedgebied door (kwalificerende) vogels (mond. med. Pim Wolf; sinds vele jaren professioneel vogelteller in het kader van het MWTL-monitoringsprogramma in opdracht van RWS Zeeland, waaronder ook langs de Westerschelde). Voor de meeste kwalificerende soorten is geen geschikt broedbiotoop aanwezig. Daarnaast is er vermoedelijk te veel verstoring in het projectgebied als gevolg van het reguliere gebruik (bewoners, fietsverkeer en haventje).

De meest nabije bekende locatie waar kwalificerende broedvogels zijn waargenomen (een aantal broedparen van strandplevier en bontbekplevier) ligt direct ten oosten van het binnendijkse recreatiegebied Den Inkel (ter hoogte van dp 186 – 188, mond. med. Pim Wolf, oktober 2011). De werkzaamheden vinden plaats buiten de invloedsfeer van dit gebied en de transportroute loopt tot dp 181. Ter plekke zal het verkeer keren en dezelfde route terug gebruiken. Effecten op kwalificerende broedvogelsoorten kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

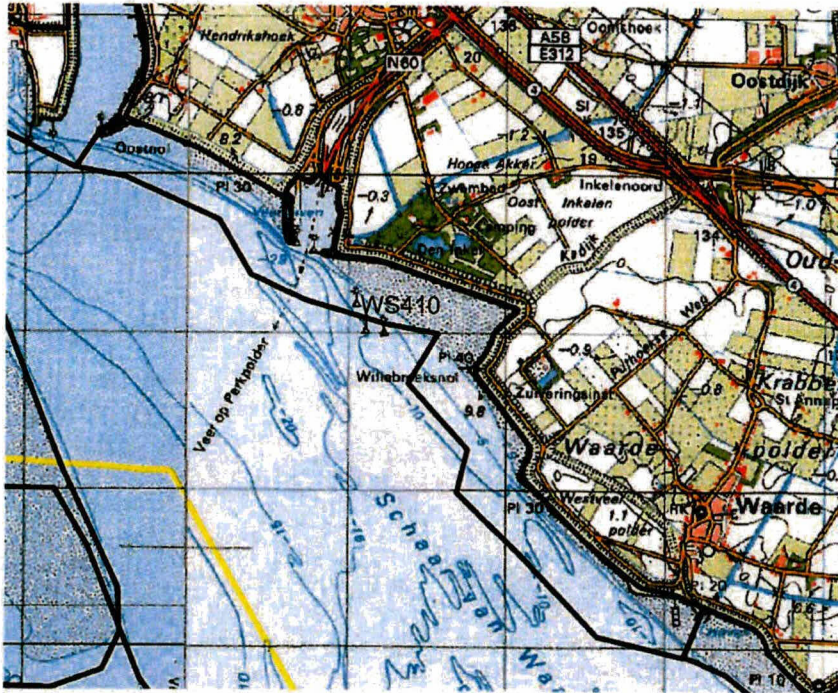
Binnen het beïnvloedingsgebied van de verbeteringswerkzaamheden (inclusief transportroute) is aan de binnenzijde van de zeewering ten westen van het gemaal (thv dp 162) wel een bosje aanwezig wat vermoedelijk als broedbiotoop door verschillende (algemene) soorten gebruikt wordt. De met gras begroeide boventafel van de zeewering vormt een geschikte habitat voor de graspieper. Beide biotopen liggen in de beïnvloedingsfeer van de herstelwerkzaamheden inclusief transportroute. De werkzaamheden kunnen in het broedseizoen daarom wel tot verstoring van de door de Flora- en faunawet beschermde vogelsoorten leiden. Om effecten op deze soorten te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd dan wel voor aanvang van het broedseizoen gestart te worden.

4.5 Niet-broedvogels

Overtijdende vogels

Ter hoogte van de voorgenomen werkzaamheden (inclusief transportroute) zijn geen relevante hoogwatervluchtplaatsen aanwezig (mond. med. Pim Wolf, oktober 2011). Vermoedelijk is dat deel van de zeewering niet geschikt als hvp vanwege te veel verstoring door recreanten (e.g. fietsers, gebruikers van de haven, honden). De dichtst bijzijnde hvp is ligt ter hoogte van dp 185 – 186. In het vroege voorjaar (half april – mei) overtijt/foerageert o.a. de rosse grutto in deze hoek. Exacte aantallen ter plekke zijn onbekend omdat de watervogeltellingen alleen per telvak worden weergegeven. In dit geval het zeer grote telvak ws410 (zie onderstaande figuur). Ook wordt de dijk ter hoogte van het Schor van Waarde ca. 1 km oostwaarts als hvp gebruikt.

Vanaf dp 162 is de dijk in oostelijke richting afgesloten voor (fiets)verkeer zodat een geschikt rustgebied voor vogels is ontstaan. Beide hvp's liggen buiten de beïnvloedingszone van 200 m, waardoor effecten op daar overtuigende vogels op voorhand kunnen worden uitgesloten. Een enkele vogel die eventueel ter plekke aanwezig is, kan eenvoudig uitwijken naar een van beide hvp's.

Foeragerende vogels

Ter hoogte van de voorgenomen werkzaamheden (inclusief transportroute) zijn geen relevante foerageergebieden aanwezig. Het dichtstbij gelegen foerageergebied ligt ten oosten van dp 163 en in de hoek ter hoogte van dp 185 – 186. Beide gebieden liggen buiten de beïnvloedingsfeer van de voorgenomen activiteit waardoor effecten op daar overtuigende vogels op voorhand kunnen worden uitgesloten. Een enkele vogel die eventueel ter plekke aanwezig is kan eenvoudig uitwijken naar een van beide gebieden.

Watervogels

Het voorland ter hoogte van het projectgebied bestaat uit water waar op water verblijvende vogels, o.a. eendensoorten, gebruik van maken. Tijdens de werkzaamheden zullen de vogels de directe omgeving van het projectgebied eventueel vermijden. De directe omgeving biedt ruim voldoende uitwijkmogelijkheden voor de watervogels. Ecologisch relevante effecten zijn daarom uit te sluiten.

4.6 Cumulatieve effecten

Het enige andere buitendijkse project dat in 2012 wordt uitgevoerd betreft de Onderwater oeverbestorting Westerschelde. Dit project zal worden uitgevoerd in de periode augustus 2011 – april 2012. Cumulatie van effecten van de voorgenomen activiteit en andere geplande werkzaamheden kan echter worden uitgesloten omdat de voorgenomen activiteit geen effecten tot gevolg heeft.

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Conclusie

Uit de uitgevoerde Voortoets blijkt dat geen effecten te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied Westerschelde & Saeftinghe als gevolg van voorgenomen herstelwerkzaamheden (inclusief transport) aan de zeewering ter hoogte van de Waarde- en Westveerpolder (deelvakken dp 168 - dp170 en dp175 - dp181). Er hoeft geen nadere effectanalyse in de vorm van een verslechteringstoets of passende beoordeling gedaan te worden en er is geen Nb-vergunning nodig voor de voorgenomen activiteit.

5.2 Aanbevelingen

Binnendijs broeden is mogelijk voor door de Flora- en faunawet beschermde vogels. Om eventuele verstoring te voorkomen, is het noodzakelijk de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren dan wel voor aanvang van het broedseizoen met de werkzaamheden aan te vangen zodat de vogels eventueel tijdig kunnen uitwijken. Een vroege start is ook aan te bevelen voor de rosse grutto die tijdens de voorjaarstrek vanaf half april in de omgeving van het projectgebied overtijt/foerageert. Daarbij maakt hij overigens gebruik van gebieden die buiten de beïnvloedingszone van de werkzaamheden liggen (ter hoogte van dp 184 – 187 en het Schor van Waarde).

Bronnen

Wijkhuizen, G.J., 2011. Memo Herstel restpunten dijktrajecten Westerschelde. PZDT-M-11272 REV. Rijkswaterstaat Zeeland, Projectbureau Zeeweringen.

Krijgsveld, K.L., van Lieshout, S.M.J., van der Winden, J. & Dirksen, S. 2004 en 2008. Verstoringgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie & update van de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg en Vogelbescherming Nederland

Strucker, R., Arts, F.A., Lilypaly, S., 2008. Watervogels en zeezoogdieren in de Zoute Delta 2007/2008. RWS Waterdienst BM09.06

Internet:

www.rijksoverheid.nl (oktober 2011)

Bijlage 1

Overzichtskaart projectgebied

Bijlage 2 Bijlage 2

Transportroute en projectgebied

www.grontmij.nl

Wij ontwerpen en realiseren **plannen** voor de **toekomst**, door mensen en partijen in regio's bij elkaar te brengen en met elkaar te **verbinden**, met **respect** voor onze leefomgeving, onze klanten en elkaar.